

Områdets navn

Høgåsen - Godbekken

Referansedata

Fylke: Oslo
Kommune: Oslo
Registrant: Frode Løset
Dato feltreg: 25.05.2011
Kartblad: 1914-4 Oslo
UTM: Ø 0261990 N 6657403

Vegetasjonssone: Boreonemoral
Areal: 680 daa.
Høyde over havet: 200-320 m.
Naturverdi: Lokalt verdifullt *
Friluftsverdi: Skog 2,02, landskap 3,53 og opplevelse 12

Sammendrag

Området ligger like nord for Sognsvann, mellom Ankerveien og veien/lysløypa mellom Sognsvann-Store Åklungen og Ullevålseter. Det ligger 1 km nord for endestasjonen til Sognsvannsbanen og like nord for tjernet Svartkulp og består av et høydedrag med en lang, dyp dal som går fra nord til sør gjennom lokaliteten. Gjennom denne dalen renner Godbekken ned til Sognsvann. Dalen deler seg i to deler ca. 300 m N for Sognsvann, og fortsetter i et dalføre langs Godbekken i vest og et dalføre som går nordover til Øvre Blanksjø.

Berggrunnen i området består av syenitt (Grefsengranitt). På åsryggene dominerer blåbærskog med furu, ofte med gran som undersjikt. I dalsidene dominerer blåbærgranskog med hovedsakelig gran. I dalen langs Godbekken er granskogen noe rikere og det er innslag av lågurtgranskog og mindre partier med høgstaudegranskog. Av treslag dominerer gran, men det er mye furu på ryggene og særlig på det avlange kollepartiet øst for Godbekken og i områdene rundt Nedre Blanksjø. Rundt flere av myrene er det også betydelig med furuinnslag. Det er lite edle lauvtrær bortsett fra alm (NT) og svartor. For øvrig er det registrert hassel, bjørk, osp, rogn, hegg, og korsved. Skogen består stort sett av gammel naturskog på mer enn 130 år og den er lite påvirket av skogbruk. Enkelte graner kan være opp til 50 cm i brysthøydediameter, men dette er mer unntaksvis. Det er lite grantrær av store dimensjoner totalt sett for området. Det er svært lite død ved bortsett fra i daldraget ved Godbekken, der det stedvis er noe læger av gran, lite nedbrutt og med middels dimensjoner. Det er få grove lauvtrær i undersøkelsesområdet.

Ett kjerneområde med *gammel barskog* er utskilt i verneforslaget Godbekken. Her er det forekomst av et par indikatorarter på død ved.

Samlet verdi for området er satt til lokalt viktig (*). Området Høgåsen-Godbekken scorer lavt på mange av kategoriene. Selv om skogen er gammel naturskog og furuskogen i midtpartiet er over 200 år, er arts mangfoldet relativt lite variert og det er få rødlistede arter og lite arter knyttet til kontinuitet. Området er begrenset i areal og ligger et godt stykke fra andre verneområder og ansees i liten grad å oppfylle mangler i skogvernet.

Feltarbeidet

Området ble inventert 25.5.2011 i pent vær. Området anses som tilfredsstillende dekket.

Utvalgelse av området

Området er foreslått av naturvernforbundet i Oslo og Akershus med betegnelsen Høgås-Godbekken. NOA betegner området som et særegent høydedrag med naturskog nord for Sognsvann der skogen har fått utvikle seg uten skoglige inngrep i lang tid. Området har svært god tilgjengelighet (NOA's faktaark).

Friluftsverdier

Området er intensivt benyttet til friluftsliv. I ytterkant av området går Ankerveien i øst, lysløypa Sognsvann-Ullevålseter i vest og veien fra Maridalen til Ullevålseter et stykke nord. Ankerveien er svært mye benyttet både sommer og vinter. Vest for området går hovedløypa (lysløype) mellom Sognsvann og Ullevålseter. Denne er flittig benyttet til fotturer, joggeturer og sykling i sommerhalvåret

og utgjør skisportens "Karl Johan" i vinterhalvåret. Øst for lysløypa, går det et tett nettverk av store og mindre stier. Flere av hovedstiene er også skiløyper om vinteren og Ankerveien er også en mye brukt skiløype om vinteren som forbinder Sognsvannsområdet med Maridalen og løypenettet mot Skjærsgjøen. De mindre stiene er vanligvis ikke avmerket på topografisk kart eller grunnkart, men mange av dem kommer fram på orienteringskart over området.

Hovedstiene er mye brukt og kan flere steder være et par meter brede. De fleste hovedstiene og skiløypene går hovedsakelig i N-S retning fra Svartkulpområdet i sør til Store Åklungen og Ullevålseter i nord. De små, nyere stiene framstår som enkle tråkk uten særlig slitasje. Fordi skogen er gammel, og lite lys når ned til bakken mange steder, er eksisterende stier lite utsatt for gjengroing. Området er også intensivt brukt til orienteringstrening og løp. Dette er også med på å opprettholde et svært omfattende nett av umerkede stier. De små stiene framstår mange steder som tråkk som binder ulike deler av området sammen. Det medvirker også til at langt større deler enn bare hovedstiene i området brukes av befolkningen.

Vannene i området er særlig attraktive for friluftsliv. Særlig Blanksjø sørøst i området benyttes flittig. Her er det gode muligheter for både bading og friluftsliv. Østsida av vannet bærer sterkt preg av å brukes intensivt med bålplasser og teltplasser. Landskapet er også særlig attraktivt for friluftsliv for liten og stor på grunn av mye fjell i dagen og variert topografi med koller og stup (klatremuligheter).

Slitasjen på vegetasjonen rundt Øvre Blanksjø lenger nord, bærer tydelig preg av at østsida av vannet er mye brukt til friluftsliv. Bekkedalen sørover fra Øvre Blanksjø går over i et større myrområde med steile bergvegger i vest, før bekken renner sammen med Godbekken. For øvrig ligger det et lite tjern, 500 m nord for Blanksjø uten tilløpsbekker, i et område som framstår som lite berørt. Det er lite stier som følger til området og lokaliteten har villmarkspreget over seg.

Hele området består av overveiende gammel, relativt åpen og lettgått skog der alle tråkkene fører til at det er lett å bevege seg på tvers av hovedstiene.

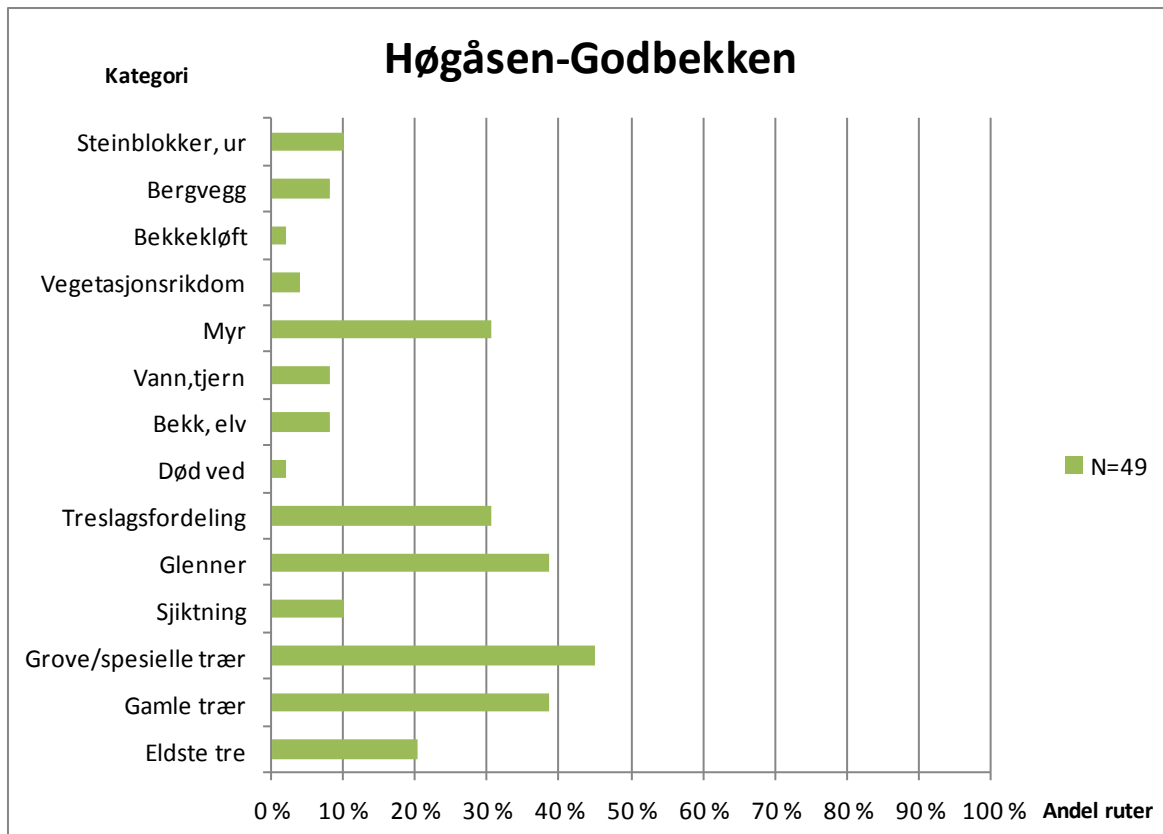
Verdisetting etter rutenettmetoden

49 ruter er undersøkt. Området scorer middels på skogelementer (2,02), høyt på landskapselementer (3,53) og høyt på opplevelseselementer (12). Ca 20 % av rutene har score på eldste tre, mens hhv. 30 og 40 % har score på grove og spesielle trær og gamle trær. Det er nokså høy andel av rutene som har utslag på treslagsfordeling. En høy andel av rutene har også utslag på sjiktning, mens 20 % slår ut på gjenner. Kun 10 % har score på død ved. Rutenettmetoden indikerer at det er et betydelig innslag av både gran og furu i halvparten av rutene. I deler av området er skogen mer enn 200 år gammel og dette slår ut ved at 20 % av rutene har utslag på eldste tre. Det er mange ruter hvor store furuer utgjør gamle samt grove og spesielle trær. Skogen er sjiktet i mange av rutene, mens det er mindre med gjenner.

Når det gjelder landskapselementer er det nesten 30 % av rutene som har innslag av bekker og av myr og hele 25 % av bekkeløft. Mange av rutene har også innslag av steinblokker og ur samt bergvegger. Ca. 20 % av rutene har innslag av sumpskog eller rikere vegetasjonstyper. Mange av rutene har betydelig score på flere elementer og dette gir en høy verdi på landskapselementer. Området framstår variert, med to større daldrag med bergvegger og mange dalsider med steinblokker og ur samt at bekkedar og vann inngår i 15 % av rutene.

Høgåsen-Godbekken er et nærfriluftsområde som scorer høyt på opplevelsesverdier i forhold til topografi, livsmiljøer og særlig stikryss og landemerker, mens det ikke er registrerte kulturminner i området.

Rutenettmetoden gir i liten grad score på bruk og tilgjengelighet. Området ligger kloss inntil svært mye benyttede ferdselsårer sommer og vinter og er et nærområde for en stor befolkningsgruppe. Det er derfor spesielt at et så lite berørt skogområde med mange verdier knyttet til svært gammel skog, landskap og opplevelse, er så godt tilgjengelig både til fots, sykkel, bil og med bane.

Figuren viser andelen av kriteriesettene for skogelementer og landskapselementer som er oppfylt innenfor 10 daa ruter i undersøkelsesområdet. N = 49.

Naturverdier

Tidligere undersøkelser

Det er tidligere gjort feltundersøkelser av Håpnos og Bendiksen (1993) i forbindelse med naturregistreringer av skogbestand i Oslo kommune i 1993. I 2000 ble naturtyper fra området lagt inn i naturbase. I Artskart er det angitt noen eldre funn fra området, blant gamle funn av orkideen smalmarihand NV for Nedre Blanksjø. Funnene er fra 1967 (Naturhistorisk museum) og ligger i ytterkant av området i NØ.

Beliggenhet

Området ligger like nord for Sognsvann, mellom Ankerveien og veien/lysløypa mellom Sognsvann-Store Åklungen og Ullevålseter. Det ligger 1 km nord for endestasjonen til Sognsvannsbanen og like nord for tjernet Svartkulpen.

Naturgrunnlag

Topografi

Lokaliteten består av et høydedrag med en lang, dyp dal som går fra nord til sør gjennom lokaliteten. Gjennom denne dalen renner Godbekken ned til Sognsvann. Dalen deler seg i to deler ca. 300 m N for Sognsvann, og fortsetter i et dalføre langs Godbekken i vest og et dalføre som går nordover til Øvre Blanksjø. Begge bekkeedragene er betydelige landskapselementer med mye stup og bergvegger. Den østre delen av bekken går gjennom et svært fuktig og nærmest uframkommelig myrområde, før bekken går relativt bratt opp til Øvre Blanksjø. Bortsett fra disse to tydelige daldragene, er terrenget nokså småkupert med mindre daldrag og søkk, enkelte myrer og tre mindre vann, der nedre Blanksjø er det største. Terrenget heller svakt mot sør. Det høyeste partiet i nord er Høgåsen på 320 moh. Lokaliteten grenser inn til svært beferdede turveier langs Ankerveien og veien til Ullevålseter.

Geologi

Området består av syenitt (Grefsengranitt). (www.ngu.no)

Vegetasjonsgeografi

Boreonemoral sone, grense mellom overgangsseksjon SB-OC og svakt oseanisk seksjon Bn-O1

Vegetasjon og treslagsfordeling

På ryggene dominerer blåbærskog med furu, ofte med gran som undersjikt. I dalsidene dominerer blåbærgranskog med hovedsakelig gran. I dalen langs Godbekken er granskogen noe rikere og det er innslag av lågurtgranskog og mindre partier med høgstauedegranskog. Enkelte steder er det også innslag av svartor med små fragmenter av svartorsumpskog langs Godbekken. Øvrige myrområder består av furumyrskog eller gransumpskog.

Av treslag dominerer gran, men det er mye furu på ryggene og særlig på det avlange kollepartiet øst for Godbekken og i områdene rundt Nedre Blanksjø. Rundt flere av myrene er det også betydelig med furuinnslag. Det er lite edle lauvtrær bortsett fra alm (NT) og svartor. For øvrig er det registrert hassel, bjørk, osp, rogn, hegg, og korsved.

Karakteristiske trekk ved karplantefloraen

Artsmangfoldet i området er nokså trivielt med dominans av lyngarter i blåbærgranskog og furuskogen. I rikere partier langs Godbekken finnes et større antall arter med høgstauder som turt og tyrihjelms samt tysbast, ballblom, kranskonvall, blåveis og trollbær.

Skogstruktur og påvirkning

Skogen består stort sett av gammel naturskog på mer enn 130 år og den er lite påvirket av skogbruk. Det er lite stubber å se. Det er overveiende gammel granskog med lite sjiktning, mens i furubestandene utgjør gran ofte et undersjikt i skogen. Enkelte graner kan være opp til 50 cm i brysthøydediameter, men dette er mer unntaksvis. Det er lite store dimensjoner av gran totalt sett for området.

Det er svært lite død ved bortsett fra i daldraget ved Godbekken, der det stedvis er noe læger av gran, lite nedbrutt og med middels dimensjoner. Det er få grove lauvtrær i undersøkelsesområdet.

På ryggen og den mest grunnlendte marka dominerer furu i tresjiktet. I Blanksjøområdet er furuskogen ca. 170 år, mens på ryggen mellom Godbekken og Blanksjøbekken som går sentralt gjennom området, er furuene over 200 år gamle. Skogen er åpen, med glenner og lite sjiktning.

Stedvis er dalen der Godbekken renner relativt frodig. Det er noe læger enkelte steder, men de er av ung alder og relativt små dimensjoner.

Området er omgitt av yngre skog på alle kanter, bortsett fra ved Blanksjø i sør. Det er et tett nettverk av merke og umerke stier gjennom området samt flere skiløyper. Området er et viktig nærfriluftsområde til Oslo by, der mange mennesker har området som et nærfriluftsområde. Best tilgjengelige adkomst er fra parkeringsplassen ved Sognsvann, hvor det også går t-bane. Det er flere, godt brukte rasteplasser innenfor verneforslaget, blant annet ved Øvre og Nedre Blanksjø. Lysløypa til Ullevålseter går like vest for verneforslaget og berører verneforslaget i nordre del, mens Ankerveien går øst for verneforslaget.

Endringer i naturtyper

Det er ikke foreslått endringer i naturtyper.

Artsmangfold

Artsmangfoldet er relativt fattig i det meste av området, men i områdene langs Godbekken er det registrert mange typiske arter knyttet til lågurtgranskog og høgstaudekog. I 1967 registrerte Finn Wischmann 114 ulike arter i området (www.artsdatabanken.no). De er ikke spesifisert med eksakt beliggenhet, men angitt i området mellom Svartkulp, Nedre Blanksjø og Åklungen.

Det var ingen rødlistede arter bortsett fra smalmarihand (VU) er registrert på en myr NV for Nedre Kolsjø. Nær truet duftskinn og indikatorarten hengestry, er tidligere registrert i daldraget langs Godbekken. Ellers er det ikke funnet rødlistearter knyttet til død ved. Selv om alderen på skogen skulle tilsi dette, er det lite død ved i området og få arter knyttet til død ved.

Det er tidligere registrert tretåspett i området. Reir av flaggspett ble funnet i hul, yngre gran i 2011.

Den lille myrpytten lengst nord i området er svært sannsynlig uten fisk og har potensiale for forekomst av småsalamander (NT).

Kjerneområder

Nummerering henviser til kartet. Kilde Naturbase (2000) supplert av Sweco 2011.

1. Godbekken

Naturtype: Gammel barskog

BM verdi: B

Areal: 172 daa.

UTM: Ø 0261889 N 6657339

Hoh: 220-300 m.

Lokaliteten omfatter et område med gammel blåbærgranskog nordvest for Godbekken, samt dalføret langs Godbekken med dalsider. Dalen ved Godbekken er frodig og har stedvis noen yngre læger av gran. I nordre del og i dalsidene dominerer blåbærgranskogen, mens det er noen få innslag av rikere skogtyper i dalbunnen. Enkelte steder lenger sør i dalføret forekommer også innslag av svartor. Det er noe død ved langs bekken, stort sett av gran og av mindre dimensjoner og lite nedbrutt. Tidligere er det funnet duftskinn (NT) i området som indikerer en viss kontinuitet. Strylav er også en indikator på død ved som er registrert tidligere i området. På de rikeste områdene er det tidligere registrert en rekke arter bl.a. tysbast, gaukesyre, tyrihjel, fugletelg, trollbær, firblad, hengeving og maiblom. Det er større arealer med gammel skog i naboområdene til Godbekken. Det er derfor gode muligheter for at områdets verdi i forhold til kontinuitet på sikt vil øke. Området gis verdien B, viktig.

Tabell: Artsfunn av rødlistede arter eller signalarter fra Høgåsen-Godbekken.

Norsk navn	Vit. navn	Rødlistestatus	Antall lokaliteter	Kilde	Funnet
Smalmarihand	<i>Dactylorhiza traunsteineri</i>	VU	2	Artskart 1967	Myr i kanten av forslaget
Duftskinn	<i>Cystostereum murrayii</i>	NT	Mange	Abel 2000	1
Alm	<i>Ulmus glabra</i>	NT	Få	Abel 2000	
Hengestry	<i>Usnea filipendula</i>	LC	1	Abel 200	1
Tretåspett	<i>Piccoides tridactylus</i>	LC	1	Artskart 1998	1

Avgrensning og arrondering

Vurderingsforslaget er justert noe i nord ved Lille Åklungen slik at grensen trekkes langs hovedstien som går sørøstover i sørenden av Lille Åklungen. Skogen langs Godbekken helt i sør er relativt ung, men forslaget til avgrensning beholdes. I områdene nord for Nedre Blanksjø, legges grensa i bakkant av kollene.

Vurdering og verdisetting

Tabell: Kriterier og verdisetting for kjerneområder og totalt for Høgåsen-Godbekken. Ingen stjerner (0) betyr at verdien av kriteriet er fraværende eller ubetydelig. Strek (-) betyr ikke relevant. Se ellers kriterier for verdisetting i metodekap.

Navn	Uørthet	Størrelse	Topograf. variasjon	Vegetasjon. variasjon	Arrondering	Arts-mangfold	Rike - veg typer	Død ved mengde	Død ved kontinuitet	Treslagsfordeling	Gamle lauvtrær	Gamle bartrær	Samlet verdi
Hele området	**	*	**	*	**	*	*	*	*	**	*	**	*
1. God-bekken	**	*	**	*	**	*	*	**	*	**	*	*	*

Samlet verdi for området er satt til lokalt viktig (*). Området Høgåsen-Godbekken scorer lavt på mange av kategoriene. Selv om skogen er gammel naturskog og furuskogen i midtpartiet er over 200 år, er arts mangfoldet relativt lite variert og det er få rødlistede arter og lite arter knyttet til kontinuitet.

Området er begrenset i areal og ligger et godt stykke fra andre verneområder og ansees i liten grad å oppfylle mangler i skogvernet (jfr. Framstad m.fl. 2003).

Referanser

Blindheim, T. og Bendiksen, E. 2004. Status for kartlegging og verdisetting av naturtyper i Oslo kommune, juni 2004. Siste Sjanse-Notat 2004-12.

Framstad, E., Økland, B., Bendiksen, E., Bakkestuen, V., Blom, H. & Brandrud, T. E. 2003. Liste over prioriterte mangler ved skogvernet – NINA Oppdragsmelding 769. 9pp.

Håpnes, A. og Bendiksen, E. 1993. Naturregistreringer i skogbestand i Oslo kommune.

Moen, A. 1998. Nasjonalatlas for Norge. Vegetasjon. Statens kartverk, Hønefoss.

NOA's faktaark. Omtale av Høgåsen-Godbekken 2 s.

Nettadresser

www.naturbase.no

www.artsdatabanken.no

www.skogoglandskap.no

www.ngu.no

www.riksantikvaren.no

Bilder fra området

Nedre Blanksjø. Foto: Frode Løset, Sweco Norge AS

En av de uttalige stiene i området. Foto: Frode Løset, Sweco Norge AS

Gammel lågurtskog med noe død ved langs øvre del av Godbekken. Foto: Frode Løset, Sweco Norge AS

Lite, idyllisk tjern helt nord i verneforslaget. Foto: Frode Løset, Sweco Norge AS

Kolleparti nord for Foto: Frode Løset, Sweco Norge AS

Verneforslaget starter like nord for Svartkulp. Foto: Frode Løset, Sweco Norge AS

Høgåsen, Godbekken

Areal

603daa

Naturverdi *

